

॥ ४१ ॥ लब्धश्रुतश्रवणयैस्तेषां लब्धश्रुतां ॥ ४२ ॥ नैष्ठिकं सिद्धान्तं ह्यप्येतेन पूर्वसर्वे पूर्वपक्षा एवेत्युक्तं ॥ ४३ ॥ यः पापादिपञ्चकेन निरतः स दुःखसुखादिसिद्धिर्यस्य तस्मात्सर्वकर्मदंदाद्विमुच्यते ॥ ४४ ॥ जातिर्जन्मस्मरणमतीतार्थस्मरणं तेनातीतत्वमात्रं लक्ष्यते जन्ममरणात्मकानीत्यर्थः ॥ ४५ ॥ स्नेहेनेति रागद्वेषयोरुपलक्षणं एतेन मुक्तेर्दुर्लभत्वमाह नचेति तथापि प्रार्थ्याचसेत्याह बुधा इति ॥ ४६ ॥ एतत्पदार्थमाह यथेत्यादिना ॥ ४७ ॥ अर्थमोक्षं वित्तजानीत लोकहिताय मोक्षाय त्रिवर्गहीनोऽपि गुह्यमर्थरहस्यं ज्ञानं विंदते लभते पूर्वोक्तोधिकारी ॥ ४८ ॥ ततो युधिष्ठिरात् ततः पूर्वोक्तास्सर्वेषां वाक्यान् हेतु

प्राज्ञः सुहृच्चंदनसारलिप्तो विचित्रमाल्याभरणैरुपेतः ॥ ततो वचः संग्रहविस्तरेण प्रोक्त्वा तथैव विरराम भीमः ॥ ४९ ॥ ततो मुहूर्तादथ धर्मराजो वाक्यानि ते
षामनुचित्य सम्यक् ॥ उवाच वाचावितथं स्मयन् वै लब्धश्रुतां धर्मभृतां वरिष्ठः ॥ ४२ ॥ युधिष्ठिर उवाच निःसंशयं निश्चितधर्मशास्त्राः सर्वे भवन्तो विदित
प्रमाणाः ॥ विज्ञातुकामस्य ममेह वाक्यमुक्तं यद्वैनैष्ठिकं तच्छ्रुतं मे ॥ इदं त्ववश्यं गदतो ममापि वाक्यं निबोध ध्वमन्यभावाः ॥ ४३ ॥ यो वै न पापे निरतो न पुण्ये ना
र्थे न धर्मे न मनोजो न कामे ॥ विमुक्तदोषः समलोष्ठकांचनो विमुच्यते दुःखसुखार्थसिद्धेः ॥ ४४ ॥ भूतानि जातिस्मरणात्मकानि जराविकारैश्च समन्वितानि ॥ भू
यश्च तैस्तैः प्रतिबोधितानि मोक्षं प्रशंसन्ति न तंच विद्मः ॥ ४५ ॥ स्नेहेन युक्तस्य न चास्ति मुक्तिरिति स्वयं भूर्भगवानुवाच ॥ बुधाश्च निर्वाणपरा भवन्ति तस्मान्न कुर्यात्प्रि
यमप्रियं च ॥ ४६ ॥ एतत्प्रधानं च न कामकारो यथानियुक्तोऽस्मितथा करोमि ॥ भूतानि सर्वाणि विधिर्नियुक्ते विधिर्बलीयानिति वित्तसर्वं ॥ ४७ ॥ न कर्मणा
प्रोत्य न वाप्यमर्थं यद्वा वित्तं भवतीति वित्तं ॥ त्रिवर्गहीनोऽपि हि विंदते र्थं तस्माद्दहो लोकहिताय गुह्यं ॥ ४८ ॥ वैशंपायन उवाच ततस्तदग्न्यं वचनं मनोनु
गंसमस्तमाज्ञाय ततो हि हेतुमत् ॥ तदा प्रणेदुश्च जहर्षिरेच ते कुरुप्रवीराय च चक्रिरेऽजलिं ॥ ४९ ॥ सुचारुवर्णाक्षरचारुभूषितां मनोनुगां निर्युतवाक्यकंठकां ॥
निशम्य तां पार्थिवपार्थभाषितां गिरं न रेद्राः प्रशशंसुरेव ते ॥ ५० ॥ स चापितान् धर्मसुतो महामनास्तदा प्रतीतान् प्रशशंसवीर्यवान् ॥ पुनश्च पप्रच्छ सरिद्वरा सुतं
ततः परं धर्ममहीनचेतसं ॥ ५१ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांति ० आप ० षड्भगीतायां सप्तषष्ठ्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६७ ॥ युधिष्ठिर उवाच पितामहमहा
प्राज्ञकुरुणां प्रीतिवर्धन ॥ प्रश्नं कंचित्प्रवक्ष्यामि तन्मे व्याख्यातुमर्हसि ॥ १ ॥

मदिति वा ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ इति शां ० आप ० नै ० भा ० सप्तषष्ठ्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६७ ॥ ॥ ७ ॥ यद्यपि सर्वे यथा प्रज्ञमुपदेशार्थं गृह्णन्ति तथापि सन्मित्रलाभः सर्वासां संपदा हेतुर्दुर्मित्रसंबन्धः सर्वा
सामापदा हेतुरिति सर्वपुरुषसाधारणोर्थः कृत्स्नायाराजनीतिश्च सारभूत इति मेव व्युत्पादयति प्रश्नोत्तरमुखेन पितामहमहाप्राज्ञेत्यादिना ॥ १ ॥